

NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

JUNGTINĖS TAUTOS - 6

LIETUVA - 7

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 8

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS - 9

KITOS NAUJIENOS - 11

EK DUK atnaujinimai dėl naujų ataskaitų teikimo reikalavimų

2023 m. balandžio 26 d. Europos Komisija pateikė atnaujintą DUK:

- **dėl Rusijos Centrinio Banko**

Pažymėtina, kad 2023 m. vasario 25 d. Tarybos Reglamentu (ES) 2023/427, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 (10-asis sankcijų Rusijai paketas) buvo nustatyti nauji ataskaitų teikimo įpareigojimai. Atitinkamai, DG FISMA parengė **bendrą pranešimo šabloną**, kurį naudojant reikia pranešti apie Rusijos Centrinio banko įšaldytą turtą pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5a straipsnio 4 dalį.

Jei Europos Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojas nėra įšaldęs Rusijos Centrinio banko turto, tokiu atveju **nulinių ataskaitų teikti nereikia**.

Pirmąsias ataskaitas atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai **turi pateikti ne vėliau kaip per dvi savaites nuo balandžio 26 d.** valstybės narės, kurioje jie reziduoja arba yra įsikūrę, kompetentingai institucijai, ir tuo pačiu metu - Komisijai. Vėliau ataskaitas būtina atnaujinti **kas tris mėnesius**.

Vėlesnį trijų mėnesių atnaujinimo ataskaitų teikimą būtina suderinti su ketvirčio ataskaitų teikimu (pvz.: pirmasis atnaujinimas būtų grindžiamas II ketvirčio vertės data, t. y. 2023 m. birželio 30 d.).

Dėl to, kuriai nacionalinei kompetentingai institucijai (NKI) teikti ataskaitas svarbu užtikrinti, kad pranešimų teikimo linijos būtų nukreiptos į kompetentingą nacionalinę instituciją, kuri gali užtikrinti ataskaitų teikimo įpareigojimų vykdymą. Pavyzdžiui, finansų įstaigos, kurios pagrindinė buveinė yra A valstybėje narėje, filialas, esantis B valstybėje narėje, sankcijų įgyvendinimo kontekste yra prižiūrimas B valstybės narės institucijų. Todėl ataskaitas apie įšaldytą turtą filialas turėtų teikti B valstybės narės NKI, nebent būtų pasirinkta teikti grupės lygmens ataskaitas.

Ataskaitų teikimas grupės lygmeniu galimas tik su sąlyga, kad NKI kitose valstybėse narėse, nei valstybėje narėje, kuriai teikiama ataskaita, yra iš anksto informuojamos ir gauna ataskaitos kopiją, kurioje nurodomas turimas įšaldyto Rusijos Centrinio banko turto paskirstymas atitinkamai pagal valstybes nares.

- **dėl turto įšaldymo bei draudimo suteikti lėšas ir ekonominius išteklius**

Nuo 2023 m. balandžio 26 d. taikomas Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 8 straipsnis reikalauja, kad ūkio subjektai praneštų NKI informaciją apie Sąjungos teritorijoje esančius ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 I priede pateiktame sąrašė išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar įstaigoms priklausančius, jų nuosavybėje esančius, jų valdomas ar kontroliuojamas lėšas ir ekonominius išteklius, kurie per dvi savaites iki tų fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar įstaigų įtraukimo į I priedą buvo perkelti, pervesti, pakeisti, panaudoti, buvo galimybė jais pasinaudoti ar jie buvo tvarkomi, kaip nurodyta Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 1 straipsnio e ar f punktuose.

Šis ataskaitų teikimo reikalavimas taikomas visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, subjektams ir įstaigoms, įtrauktoms į Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 I priedą, taigi ir anksčiau jau į Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 I priedą įtrauktiems asmenims ir subjektams.

Vadovaujantis Tarybos Reglamento (ES) Nr. 269/2014 8 str. 1 d., ataskaitas teikiantys **ūkio subjektai turi teikti ataskaitas valstybės narės, kurioje jie reziduoja arba yra įsikūrę, kompetentingai institucijai**, kurios išvardytos Tarybos Reglamento 269/2014 II priede. Vykdyimo užtikrinimo požiūriu svarbu užtikrinti, kad ataskaitas teikiančių subjektų linijos būtų nukreiptos į NKI, kurios prižiūri ir gali užtikrinti ataskaitų teikimo prievolių vykdymą. Pavyzdžiui, A valstybėje narėje įsteigtos finansų įstaigos filialo, kurio pagrindinė buveinė yra B valstybėje narėje, finansinių sankcijų laikymosi priežiūrą vykdo B valstybės narės institucijos. Todėl filialas turėtų ataskaitas apie įšaldytą turtą adresuoti B valstybės narės NKI, nebent pasirinktų teikti ataskaitas grupės lygmeniu.

Grupės lygmens ataskaitų teikimas būtų galimas su sąlyga, kad NKI kitose valstybėse narėse, nei valstybėje narėje, kuriai teikiama ataskaita, iš anksto informuojamos ir gauna ataskaitos kopiją, kurioje nurodoma įšaldyto turto vertė atitinkamai pagal valstybes nares.

Nustatytos naujos sankcijos Iranui

2023 m. balandžio 24 d. Taryba nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones **dar aštuoniems asmenims ir vienam subjektui**, atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus Irane. Atitinkamai buvo priimti Tarybos Įgyvendinimo Sprendimas (BUSP) **2023/849** ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) **2023/846**.

Taryba nustatė sankcijas „Ariantel“ – Irano judriojo ryšio paslaugų teikėjui, prisidėjusiam prie telekomunikacijų stebėjimo architektūros, kurią Irano vyriausybė suplanavo siekdama nutildyti nepritarimo ir kritikos balsus Irane. Į sąrašą taip pat naujai įtraukti Irano Parlamento įstatymų leidėjai, Islamo revoliucijos gvardijos (IRGC) ir IRCC „Cooperative Foundation“ – organo, atsakingo už IRGC investicijų valdymą ir pagal tą sistemą atsakingo už lėšų nukreipimą režimo brutalioms represijoms, – nariai.

Ribojamosios priemonės dabar taikomos iš viso 211 asmenų ir 35 subjektams. Jos apima turto įšaldymą, draudimą keliauti į ES ir draudimą leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Taip pat uždrausta į Iraną eksportuoti įrangą, kuri gali būti naudojama vidaus represijoms, ir telekomunikacijų stebėsenos įrangą.

Nuo 2022 m. spalio mėn. **subjektų, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus Irane, sąrašas papildytas jau septintą kartą.**

Daugiau informacijos (anglų k.): [Iran: Council sanctions eight additional individuals and one entity over human rights violations](#)

Nustatytos naujos sankcijos Sirijai

2023 m. balandžio 24 d. Taryba nusprendė pagal ES ribojamųjų priemonių sistemą, taikomą atsižvelgiant į padėtį Sirijoje, į sąrašą įtraukti **25 asmenis ir 8 subjektus**. Atitinkamai buvo priimti Tarybos Įgyvendinimo Sprendimas (BUSP) **2023/847** ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) **2023/844**.

Dauguma į sąrašą įtrauktų asmenų ir subjektų yra atsakingi už **narkotikų, gamybą ir prekybą jais. Režimas perėmė prekybos amfetaminu verslo modelio valdymą.** Naudodamas šį modelį režimui artimų asmenų ratas pelnosi ir jis yra pajamų, kuriomis režimui padedama toliau **vykdyti represinę politiką** prieš civilius gyventojus, šaltinis. Taryba nustatė, kad su režimu susijusios nereguliariosios karinės pajėgos remia Sirijos režimą jam vykdančią represinę politiką, vykdo žmogaus teisių ir tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus Sirijos režimo vardu, taip pat kad kyla rimtas pavojus, kad jų nariai toliau vykdys tokius pažeidimus.

Galiausiai Taryba nustatė sankcijas Rusijos inžinerijos ir statybos bendrovei **Stroytransgaz** ir Sirijos naftos ir mineralinių išteklių ministerijos kontroliuojamam subjektui **Gecopham**, dėl to, kad jie remia režimą.

Tarybai priėmus sprendimą, į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos sankcijos atsižvelgiant į padėtį Sirijoje, dabar yra įtraukti **322 asmenys**, kuriems taikomas turto įšaldymas ir draudimas keliauti, ir **81 subjektas**, kuriam taikomas turto įšaldymas. Be to, ES piliečiams ir subjektams draudžiama tiek į sąrašą įtrauktiems asmenims, tiek subjektams sudaryti galimybę naudotis lėšomis.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Syria: EU sanctions drug trade benefitting the regime](#)

Nustatytos naujos sankcijos ISIL („Da’esh“) ir „Al-Qaida“

2023 m. balandžio 24 d. Taryba nusprendė į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, nustatytos ISIL („Da’esh“) ir „Al-Qaida“ ir su jais susijusiems asmenims, grupėms, susivienijimams ir subjektams, sąrašą įtraukti dar **du asmenis ir vieną grupę, susijusius su ISIL ir daugiausia veikiančius Mozambiko Kabo Delgado regione**. Atitinkamai buvo priimti Tarybos Sprendimas (BUSP) **2023/848** ir Tarybos Įgyvendinimo Reglamentas (ES) **2023/845**.

Papildžius sąrašą, draudimas keliauti ir turto įšaldymas dabar taikomi **iš viso 15 asmenų**, o turto įšaldymas taikomas **penkioms grupėms**. Be to, ES asmenims ir subjektams draudžiama sudaryti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims ir grupėms naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais.

Daugiau informacijos (anglų k.): [EU fight against terrorism: one group and two individuals added to the EU sanctions list](#)

Patvirtinta nauja sankcijų, taikomų dėl veiksmų, kuriais siekiama destabilizuoti Moldovos Respubliką, sistema

2023 m. balandžio 28 d. Taryba priėmė **naują tikslinių ribojamųjų priemonių sistemą**, kuri suteikia ES galimybę taikyti sankcijas asmenims, atsakingiems **už veiksmų, kuriais kenkiama Moldovos Respublikos suverenitetui ir nepriklausomybei**, taip pat šalies demokratijai, teisinei valstybei, stabilumui ar saugumui, arba į juos kėsiamasi, rėmimą arba įgyvendinimą.

Pagal šią naująją sistemą **ES galės taikyti sankcijas**, pavyzdžiui, **asmenims, kurie trukdo ar kenkia demokratiniam politiniam procesui**, įskaitant rinkimų organizavimą, arba bando suardyti konstitucinę tvarką, be kita ko, vykdydami smurto veiksmus. Būsimos ribojamosios priemonės taip pat galėtų būti taikomos **asmenims, kurie vykdo su viešosiomis lėšomis susijusius sunkius finansinius nusizengimus** ir neteisėtai eksportuoja kapitalą tokiu mastu, kad jie galėtų perimti valstybės institucijų kontrolę arba daryti didelę įtaką jų veiklai.

Sankcijos apims **turto įšaldymą ir draudimą suteikti lėšų** fiziniams asmenims ir subjektams, taip pat **draudimą fiziniams asmenims keliauti į ES**.

Ši tikslinių ribojamųjų priemonių sistema buvo priimta Moldovos Respublikos prašymu.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Republic of Moldova: EU adopts a new sanctions framework to target actions aimed at destabilising the country](#)

Europos Komisija įsteigė centrinį kontaktinį centrą užsienio institucijoms ir veiklos vykdytojams dėl ES sankcijų

Pastaraisiais mėnesiais Komisija iš ne ES institucijų ir ūkio subjektų gauna vis daugiau techninių užklausų dėl ES sankcijų Rusijai taikymo srities ir įgyvendinimo. Siekdama greičiau atsakyti į tokias užklausas, Europos Komisija įsteigė specialią el.pašto dėžutę: **ec-sanctions-international@ec.europa.eu**.

Šiuo centriniu kontaktiniu punktu **siekama suteikti daugiau aiškumo** būtent **ne ES institucijoms ir veiklos vykdytojams** ir paskatinti juos tiesiogiai kreiptis į Komisiją, kai jiems kyla sunkumų taikant ES sankcijas. Taip pat siekiama padėti užtikrinti, kad žemės ūkio maisto produktų ir trąšų srautas į jų šalis ir toliau būtų netrukdomas.

Ribojamosiomis priemonėmis, kurias ES nustatė Rusijai reaguodama į Rusijos vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą, nedraudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuoti Rusijos žemės ūkio ir maisto produktus, įskaitant trąšas, į trečiąsias šalis. Nepaisant Rusijos pastangų vaizduoti ES sankcijas kaip sukeliančias maisto krizę, Rusijos propaganda ir dezinformacija painiojasi savo prieštaringuose pasakojimuose. Remiantis Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis ir pačios Rusijos teiginiais, Rusijos trąšų eksportas į pasaulį tęsėsi ir 2022 m., o jos žemės ūkio ir maisto produktų eksportas į pasaulį 2022 m. netgi padidėjo.

Daugiau informacijos (anglų k.): [European Commission sets up central contact point on EU sanctions for foreign authorities and operators](#)

ES Parlamentas patvirtino teisės aktus, kurie padės užkirsti kelią sankcijų vengimui panaudojant kriptoturtą

2023 m. balandžio 20 d. Europos Parlamente buvo pritarta **pirmajam ES teisės aktui dėl kriptoturto pervedimų atsekamumo**. Šiuo teisės aktu siekiama užtikrinti, kad kriptoturto pervedimai, kaip ir kiti finansiniai sandoriai, visuomet būtų identifikuojami bei stebimi, o pastebėjus įtartiną veiklą – blokuojami.

Šiuo nauju teisės aktu nustatyta pareiga kriptoturto paslaugų teikėjams rinkti ir teikti tam tikrą informaciją, susijusią su jų vykdomų kriptoturto pervedimų iniciatoriais ir gavėjais. Vadinamoji **„duomenų keliavimo taisyklė“ (angl. travel rule)** jau taikoma stebint įprastas finansines operacijas (šiuo metu tai daro mokėjimo paslaugų teikėjai vykdydami bankinius pervedimus), ateityje apims ir kriptoturto operacijas. Tai reiškia, kad **informacija apie turto šaltinį ir jo gavėją turės „keliauti“ kartu su sandoriu** ir bus saugoma abiejose pervedimo pusėse.

Europos parlamento plenarinėje sesijoje taip pat buvo patvirtintas **Europos kriptoturto rinkų reglamentas (MiCA)**, kuris **apsaugos vartotojus** nuo investavimo į kriptoturtą kai kurių rūšių rizikos ir padės jiems išvengti sukčiavimo schemų. Pagal naująsias taisykles **kriptoturto paslaugų teikėjai turės laikytis griežtų reikalavimų apsaugoti vartotojų pinigines ir prisiimti atsakomybę, jei prarastų investuotojų kriptoturtą**. MiCA taip pat apims bet kokios rūšies piktnaudžiavimą rinka, susijusį su bet kokios rūšies sandoriu ar paslauga, visų pirma manipuliavimo rinka ir prekybos pasinaudojant viešai neatskleista informacija atvejais.

Bus reikalaujama, kad kriptoturto rinkos dalyviai **deklaruotų informaciją apie savo aplinkosauginį pėdsaką ir poveikį klimatui**. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) parengs techninių reguliavimo standartų projektus dėl informacijos, susijusios su esminiu neigiamu poveikiu aplinkai ir klimatui, turinio, metodikų ir pateikimo. Per dvejus metus Europos Komisija turės pateikti ataskaitą dėl kriptoturto poveikio aplinkai ir privalomų minimaliųjų tvarumo standartų, taikomų susitarimo mechanizmams, nustatymo, įskaitant atlikto darbo įrodymą.

Siekiant išvengti dubliavimosi su atnaujintais **kovos su pinigų plovimu** teisės aktais, kurie nuo šiol bus taikomi ir kriptoturtui, MiCA nedubliuos kovos su pinigų plovimu nuostatų, kaip nustatyta birželio 29 d. sutartose vėl atnaujintose lėšų pervedimo taisyklėse. Tačiau pagal MiCA reikalaujama, kad Europos bankininkystės institucijai (EBI) būtų pavesta **tvarkyti viešą reikalavimų neatitinkančių kriptoturto paslaugų teikėjų registrą**.

Prieš paskelbiant tekstus ES oficialiajame leidinyje, juos turės oficialiai patvirtinti Taryba. Jie įsigalios po 20 dienų.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Crypto-assets: green light to new rules for tracing transfers in the EU](#)

Griežtinamos kovos su korupcija ES ir visame pasaulyje taisyklės

2023 m. gegužės 3 d. Komisija pateikė siūlymą dėl naujos direktyvos dėl kovos su korupcija. Pasiūlymu modernizuojama dabartinė ES kovos su korupcija teisinė sistema, kuri apims įskaitant, bet neapsiribojant:

- **Visiems korupciniams nusikaltimams ir sankcijoms galios vienas teisės aktas**

Bus **suderintos korupcija laikomų nusikalstamų veikų apibrėžtys**, kad jos apimtų ne tik kyšininkavimą, bet ir su korupcijos nusikaltimais susijusį pasisavinimą, prekybą poveikiu, piktnaudžiavimą tarnyba, taip pat trukdymą vykdyti teisingumą ir neteisėtą praturtėjimą. Pasiūlyme nustatyta, kad **visa tiek su viešojo, tiek su privačiojo sektorių korupcija susijusi veika**, nurodyta Jungtinių Tautų konvencijoje prieš korupciją, **būtų laikoma nusikalstama ir pagal ES teisę. Griežtės baudžiamosios sankcijos** fiziniams ir juridiniams asmenims ir bus suderintos sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės.

- **BUSP priemonės bus taikomos ir didelės korupcijos atveju**

ES sankcijos padeda įgyvendinti tokius svarbius BUSP uždavinius kaip taikos išsaugojimas, tarptautinio saugumo stiprinimas, demokratijos, tarptautinės teisės ir žmogaus teisių įtvirtinimas ir gynimas. Komisijos remiamas Vyriausiojo įgaliotinio pateiktas pasiūlymas sudarys sąlygas **ES kovoti su didelės korupcijos veiksmais visur pasaulyje**. Jis papildys ir sustiprins ES vidaus ir išorės kovos su korupcija priemones ir rodo ES ryžtą kovai su korupcija naudoti net ir BUSP sankcijas.

Pažymėtina, kad siūloma kovos su korupcija direktyva taptų ES teisės aktu, Europos Parlamentas ir Taryba turės tartis ir ją priimti. Svarstyti ir tvirtinti siūlomą naują prieš korupciją nukreiptų BUSP sankcijų sistemą turės Taryba.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Anti-corruption: Stronger rules to fight corruption](#)

JUNGTINĖS TAUTOS

JT Saugumo Taryba į sąrašą įtraukė 2 ISIL-K narius

2023 m. balandžio 26 d. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos komitetas, vadovaudamasis Rezoliucijomis 1267 (1999), 1989 (2011) ir 2253 (2015) dėl ISIL (Da'esh), Al-Qaida ir susijusių asmenų, grupių, įmonių ir subjektų, **patvirtino dviejų asmenų įtraukimą į ISIL (Da'esh) ir Al-Qaida sankcijų sąrašą**, kuriame išvardyti asmenys ir subjektai, kuriems taikomas turto įšaldymas, draudimas keliauti ir ginklų embargas, kaip nustatyta Saugumo Tarybos rezoliucijos 2610 (2021), priimtose pagal Jungtinių Tautų Chartijos VII skyrių, 1 dalyje.

Pagal Rezoliucijos 2610 (2021) 58 punktą Komitetas savo [interneto svetainėje](#) paskelbė aukščiau minėtų asmenų įtraukimo į sąrašą priešasčių santraukas.

Pažymėtina, kad ISIL (Da'esh) ir Al-Qaida sankcijų **sąrašas reguliariai atnaujinamas** remiantis atitinkama valstybių narių ir tarptautinių bei regioninių organizacijų pateikta informacija. Atnaujintą sąrašą galima rasti ISIL (Da'esh) ir Al-Qaida sankcijų komiteto [interneto svetainėje](#).

Daugiau informacijos (anglų k.): [Security Council ISIL \(Da'esh\) and Al-Qaida Sanctions Committee Adds Two Entries to Its Sanctions List | UN Press](#)

LIETUVA

Įsigaliojo Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas

2023 m. gegužės 3 d. įsigaliojo Ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas, kuriuo sustabdomas vizų, leidimų laikinai gyventi šalyje, e-rezidento statuso prašymų priėmimas, išskyrus kai dėl to tarpininkauja Vyriausybės įgaliota institucija arba asmenys jau turi išduotą vizą, leidimą gyventi Lietuvoje ar kitoje ES valstybėje. Taip pat draudžiamas Rusijos piliečių judėjimą per ES išorės sieną (išskyrus tam tikras išimtis).

Teisės aktais numatyta **sugriežtinti ir Rusijos piliečių teisę įsigyti nekilnojamąjį turtą Lietuvoje**. Išimties numatytos tik tiems rusams, kurie turi nuolatinį leidimą gyventi arba turtą, esantį šalyje, įgyja paveldėjimo teisėmis.

Ribojamosios priemonės įvestos ir ukrainietišku grivinų įvežimui bei išvežimui iš šalies.

Šios ribojamosios priemonės bus taikomos vienerius metus nuo įstatymo įsigaliojimo datos – t. y. nuo 2023 m. gegužės 3 d. iki 2024 m. gegužės 2 d. Vyriausybė turės teisę prailginti terminus, jeigu tokiems sprendimams būtų poreikis.

Nuoroda į teisės aktą: [XIV-1888 Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas](#)

Informacija apie įšaldytą turtą Lietuvoje

Vadovaujantis Tarybos reglamentu (EB) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsinamasi, **Lietuvoje finansinės sankcijos yra taikomos 9 juridiniams asmenims**, remiantis sąsajomis per nuosavybės teisę ar kontrolę. Šiems asmenims priklausančių **įšaldytų lėšų sąskaitose bendra suma yra daugiau nei 44,140 mln. eurų, daugiau nei 810 tūkst. JAV dolerių**.

Bendra įeinančių įšaldytų lėšų, kurių siuntėjams taikomos ES ribojamosios priemonės, suma yra **1,335 mln. eurų, daugiau nei 1,383 mln. JAV dolerių ir daugiau nei 215 tūkst. Rusijos rublių**.

Vadovaujantis 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, **šiuo metu įšaldytos lėšos 6 juridinių asmenų ir 1 fizinio asmens sąskaitose, bendra suma 32,240 mln. eurų ir 7,680 mln. JAV dolerių**.

Informacija parengta remiantis FNTT [tinklapyje](#) skelbiama informacija. Informacija pateikta 2023.04.25 dienai.

2023 m. balandžio 28 d. Lietuvos muitinė pateikė informaciją, kad įgyvendindama Europos Sąjungos sankcijas Rusijai ir Baltarusijai dėl neišprovokauto karo Ukrainoje, skirs didesnę dėmesį prekių, gabenamų į trečias šalis per Baltarusiją ir Rusiją, eksporto ir tranzito kontrolei.

Lietuvos muitinė pastebi, kad **vis dažniau bandoma prekes gabenti keistu maršrutu**: tarkim, iš ES šalies (Slovakijos ar Čekijos), kuri yra artimesnė Turkijos kaimynė, prekės per Lietuvos pasienį su Baltarusija ar Rusija vežamos į Turkiją; deklaruojama, kad prekės iš Vokietijos ar Estijos gabenamos į Didžiąją Britaniją ar kitas trečiąsias šalis (Pietų Korėją, Tailandą, Jungtinius Arabų Emyratus), kurioms Europos Sąjunga netaiko sankcijų, per Medininkų kelio postą, esantį pasienyje su Baltarusija; lengvasis automobilis iš Vokietijos deklaruojamas eksportui į Kazachstaną ir jį bandoma išvežti per Kybartų kelio postą pasienyje su Kaliningrado sritimi.

Lietuvos muitinei **kyla pagrįstų įtarimų, kad galutinis tokių prekių tikslas – Rusija**, ir renkantis tokį maršrutą bandoma apeiti sankcijas.

Laikydamosi Europos Komisijos rekomendacijos „Atsižvelgiant į Tarybos reglamento Nr. 833/2014 12 straipsnį, nacionalinės kompetentingos institucijos neturėtų leisti, kad prekės būtų išleistos, jei turi pagrįstų priežasčių įtarti, kad taip siekiama apeiti ribojimus“, **Lietuvos muitinė, įvertinusi ir konstatavusi prekių gabenimo maršruto per Baltarusijos ar Rusijos teritorijas kaip nelogišką ir ekonomiškai nepagrįstą, krovinio tokiu maršrutu neleis išvežti ir rekomenduos pasirinkti kitą prekių gabenimo maršrutą ir išvežimo iš Europos Sąjungos muitų teritorijos muitinės įstaigą.**

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija](#)

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Nustatytos naujos prekybos sankcijos Rusijai

2023 m. balandžio 21 d. Jungtinė Karalystė (JK) naujuoju teisės aktu (angl. The Russia (Sanctions) (EU Exit) (Amendment) Regulations 2023) **nustatė ir išplėtė dabartines prekybos sankcijas taikomas Rusijai.**

Šiomis sankcijomis **išplėsti prekių, iš kurių Rusija gauna reikšmingas pajamas**, ir kurių kilmės šalis yra Rusija arba kurios siunčiamos iš Rusijos, **importo ir įsigijimo apribojimai.**

Visų pirma išplėstas jau esamas prekių, kurias draudžiama importuoti į Jungtinę Karalystę, sąrašas ir įvestas naujas 4GA skyrius ir 3DA sąrašas, kuriuose kontroliuojamos prekės, kurias draudžiama tiekti iš Rusijos į Jungtinę Karalystę arba į trečiąją šalį.

Pažymėtina, kad taip pat nustatytas draudimas eksportuoti, tiekti ar pristatyti įvairias prekes (**orlaivių ir transporto priemonių dalis, radijo įrangą ir kitą elektroninę įrangą, biotechnologijas ir 3D spausdinimo įrangą**), kurias Rusija naudojo mūšio lauke, taip pat draudimas teikti susijusias papildomas paslaugas Rusijai ar naudojimui Rusijoje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [NTE 2023/07: sanctions against Russia introduced in April 2023](#)

2023 m. balandžio 28 d. JK Finansinių sankcijų įgyvendinimo tarnyba (OFSI) **išdavė** bendrąją licenciją **INT/2023/2954852**, kuri įsigalioja nuo balandžio 29 d. ir kuria vadovaujantis iki 2023 m. spalio 28 d. leidžiama pagal Rusijos ir Baltarusijos sankcijų režimus sankcionuotiems asmenims ir subjektams mokėti už suteiktas teises paslaugas advokatų kontoroms ir advokatams. Šios bendrosios licencijos pagrindu **nebus leidžiama apmokėti teisinių išlaidų už šmeižto** ir panašias bylas.

Bendrojoje licencijoje atskiriamos teisinės paslaugos, pradėtos teikti „iki sankcijų nustatymo“ (A dalis), ir teisinės paslaugos, pradėtos teikti „po sankcijų nustatymo“ (B dalis).

Nustatyta **500 000 svarų sterlingų (su PVM) riba sumai, kurios galima reikalauti už teisinį darbą, atliktą vykdant išankstinį įsipareigojimą** (pvz., kai advokatų kontora ar advokatas pasamdytas prieš nustatant sankcijas asmeniui ar subjektui), ir 5% teisinių paslaugų išlaidų (arba 25 000 svarų sterlingų) riba, taikoma išlaidoms, susijusioms su teisinių paslaugų teikimu.

Taip pat **nustatyta 500 000 svarų sterlingų (su PVM) viršutinė riba bendram atlygiui už teisinį darbą, pradėtą po to kai asmeniui arba subjektui buvo nustatytos sankcijos**, ir 5% (arba 25 000 svarų sterlingų) viršutinė riba išlaidoms, susijusioms su teisinių paslaugų teikimu. Teisės patarėjo (angl. legal advisor) taikomas valandinis įkainis neturi viršyti bendrojoje licencijoje nustatytų įkainių, o patarėjo (angl. counsel) valandinis įkainis neturi viršyti 1 500 svarų sterlingų (įskaitant PVM).

Jei teisinės paslaugos pradėtos teikti iki sankcijų nustatymo ir tęsiamos po sankcijų nustatymo, A ir B dalyse nurodytas ribas galima sujungti, jei:

- bendras teisinių paslaugų įkainis neviršija 1 000 000 svarų sterlingų (įskaitant PVM, kai taikoma) per visą bendrosios licencijos laikotarpį;
- A dalis naudojama tik individualioms teisinėms paslaugoms, kurios buvo pradėtos teikti iki sankcijų nustatymo, apmokėti; ir B dalies atžvilgiu neviršijamos valandinio įkainio ribos.

Asmenys, kurie naudojami šia licencija, **privalo pateikti OFSI ataskaitą**, kai baigia naudotis bendrąją licencija, arba pasibaigus bendrosios licencijos galiojimui už darbą, už kurį sumokėta pagal bendrąją licenciją.

JAV

Nustatytos sankcijos trims Nikaragvos teismų pareigūnams, susijusiems su žmogaus teisių pažeidimais

2023 m. balandžio 19 d. JAV Iždo departamento Užsienio turto kontrolės biuras (OFAC) įtraukė į sąrašą **tris Nikaragvos teismų pareigūnus**, susijusius su Nikaragvos prezidento Danielio Ortegos režimo vykdomais žmogaus teisių pažeidimais ir platesnio masto Nikaragvos piliečių, nepritariančių jo vyriausybei, priespauda.

Trys į sąrašą įtraukti asmenys yra Managvos apygardos apeliacinio teismo, Managvos antrojo apygardos teismo ir Managvos pirmojo baudžiamųjų bylų apeliacinio teismo teisėjai arba pirmininkaujantys teisėjai. **Šie teismai patvirtino sprendimus, kuriais daugiau kaip 300 Nikaragvos piliečių buvo atimta pilietybė.**

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions Three Nicaraguan Judicial Officials Involved in Human Rights Abuses | U.S. Department of the Treasury](#)

2023 m. balandžio 25 d. OFAC paskelbė apie **508 milijonų JAV dolerių susitarimą su Londone įsikūrusia bendrove „British American Tobacco p.l.c.“** (BAT) už Korėjos Liaudies Demokratinei Respublikai (KLDK) ir masinio naikinimo ginklų platintojams taikomų JAV sankcijų pažeidimus. Šiuo susitarimu OFAC skyrė maksimalią teisės aktais nustatytą baudą.

OFAC tyrimo metu nustatyta, kad **BAT**, viena didžiausių pasaulyje tabako bendrovių, 2009-2016 m. **dalyvavo septynerius metus trukusiame sąmoksle, kurio tikslas buvo iš Šiaurės Korėjos bendros įmonės per JAV finansų įstaigas išsiųsti daugiau kaip 250 mln. dolerių pelno**, pasikliaujant nurodytais Šiaurės Korėjos bankais ir įvairiais tarpininkais. Iki 2017 m. BAT patronuojamoji įmonė Singapūre taip pat eksportavo tabaką į Šiaurės Korėjos ambasadą Singapūre, naudodamasi nieko nežinančiais JAV bankais šiems mokėjimams gauti arba apdoroti.

2007 m. BAT ir jos patronuojamosios įmonės sukūrė schemą, pagal kurią pardavė savo dalį bendroje įmonėje, kurią 2001 m. įsteigė „British-American Tobacco Marketing (Singapore) PTE Ltd“. (toliau - BATM) ir Šiaurės Korėjos bendrovė (toliau - bendra įmonė) Singapūro bendrovei (toliau - Singapūro bendrovė), tačiau vis tiek išlaikė faktinę bendros įmonės nuosavybę ir kontrolę.

2009-2016 m. **Šiaurės Korėjos bendrovė pervedinėjo bendros įmonės pelną, įskaitant BATM mokėtinus mokėjimus, naudodamasi sudėtinga sistema, kurioje dalyvavo ir OFAC sankcionuoti subjektai** - Užsienio prekybos bankas (angl. Foreign Trade Bank, FTB), ir „Korea Kwangson Banking Corporation“ (KKBC). Nors BAT tiesiogiai nebendravo su FTB ar KKBC, ji prisiėmė atsakomybę, kai sukūrė ir įgyvendino platesnę schemą, pagal kurią naudojami JAV finansų sistema su bendra įmone susijusiam verslui vykdyti.

2016 m., stiprėjant tarptautinėms sankcijoms Šiaurės Korėjai dėl režimo tęsiamų balistinių raketų ir branduolinių ginklų bandymų, BAT leido savo patronuojamosioms įmonėms nutraukti su bendra įmone susijusį verslą. Tačiau 2017 m. **BATM toliau eksportavo cigaretes į Šiaurės Korėjos ambasadą Singapūre**. Mokėjimai už šį eksportą buvo atliekami per JAV bankus arba gaunami JAV banko užsienio filiale.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Announces \\$508 Million Settlement with British American Tobacco Largest Ever Against Non-Financial Institution](#)

JAV nustatė pirmąsias sankcijas dėl neteisėto JAV piliečių sulaikymo

2023 m. balandžio 27 d. OFAC į sankcijų sąrašą įtraukė **keturis Irano Islamo revoliucijos gvardijos korpuso žvalgybos organizacijos (IRGC-IO) aukšto rango pareigūnus**. Pažymėtina, kad JAV Valstybės departamentas į sankcijų sąrašą įtraukė ir patį IRGC-IO dėl jo vaidmens imant įkaitais ar neteisėtai sulaikant JAV piliečius Irane.

Aukščiau nurodyti veiksmai atlikti pagal Vykdomąjį Įsakymą E.O. 14078, kuriuo dar kartą patvirtinamas esminis JAV Vyriausybės įsipareigojimas sugrąžinti namo įkaitais laikomus ir neteisėtai užsienyje sulaikytus JAV piliečius. Kartu su šiuo veiksmu OFAC įgyvendino Valstybės departamento sprendimą įtraukti į sąrašą ne tik **IRGC-IO**, bet ir **Rusijos federalinę saugumo tarnybą** dėl jų dalyvavimo neteisėtai sulaikant JAV piliečius užsienyje.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Sanctions Officials of Iranian Intelligence Agency Responsible for Detention of U.S. Nationals in Iran | U.S. Department of the Treasury](#)

2023 m. balandžio 19 d. JAV Aukščiausiasis Teismas priėmė sprendimą byloje „JAV prieš Halkbank“, kuriame nurodė, kad **Užsienio valstybių imunitetų įstatymas** (anlg. Foreign Sovereign Immunities Act, toliau - FSIA) **nesuteikia** užsienio valstybėms **imuniteto nuo baudžiamojo persekiojimo** JAV teismuose.

Aukščiausiasis Teismas patvirtino JAV Antrosios apygardos apeliacinio teismo sprendimą, kad Turkijai priklausančio banko „Halkbank“ baudžiamasis kaltinimas gali būti nagrinėjamas teisme, tačiau kitais pagrindais. Antrosios apygardos apeliacinio teismo kolegija nepriimdama sprendimo, padarė prielaidą, kad FSIA suteikia potencialų imunitetą baudžiamajame kontekste, ir nusprendė, kad „Halkbank“ elgesys patenka į FSIA komercinės veiklos išimtį.

Aukščiausiasis Teismas patvirtino tokią išvadą, tačiau visiškai atmetė FSIA įstatyminės imuniteto schemos taikymą baudžiamajam persekiojimui. Galiausiai Aukščiausiasis Teismas grąžino bylą Antrosios apygardos apeliaciniam teismui, kad šis išnagrinėtų „Halkbank“ argumentus dėl imuniteto pagal bendrąją teisę.

Pažymėtina, kad 2019 m. JAV pietinės Niujorko apygardos prokuratūra vienam didžiausių Turkijos valstybinių bankų „Halkbank“ pateikė kaltinimus dėl įtariamo daugiau kaip 1 mlrd. dolerių pajamų iš Irano naftos ir dujų plovimo per JAV finansų sistemą ir apie 20 mlrd. dolerių plovimo per tarptautinę finansų sistemą, pažeidžiant JAV sankcijas. „Halkbank“ prašė atimesti kaltinimus, be kita ko, teigdamas, kad jis turi imunitetą nuo baudžiamojo persekiojimo pagal FSIA ir bendrąją teisę.

Pažymėtina, kad Aukščiausiojo Teismo sprendime pirmą kartą atmetamas įstatyminio užsienio valstybės imuniteto taikymas baudžiamajam tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui. Todėl juo patvirtinama, kad užsienio valstybinėms įmonėms, kurios vykdo verslą JAV rinkoje arba kurių elgesys užsienyje sukelia baudžiamąsias pasekmes JAV, gali būti pateikti baudžiamieji kaltinimai Jungtinėse Valstijose.

Daugiau informacijos (anglų k.): [21-1450 Turkiye Halk Bankasi A. S. v. United States \(04/19/2023\)](#)

KITOS NAUJIENOS

Rusijoje paskelbtas vykdomasis įsakas leidžiantis vyriausybei laikinai perimti su „nedraugiškomis“ valstybėmis susijusios nuosavybės kontrolę

2023 m. balandžio 25 d. Rusijos Federacijos Prezidentas pasirašė **vykdomąjį įsaką**, kuriuo siekiama **skubiai reaguoti į Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų šalių bei tarptautinių organizacijų veiksmus**, kuriais nedraugiškais ir tarptautinei teisei prieštaraujančiais veiksmais neteisėtai paneigiamos Rusijos Federacijos, Rusijos juridinių ir fizinių asmenų nuosavybės teisės ir (arba) apribojamos jų nuosavybės teisės. Vykdomuoju įsaku **siekiama apsaugoti Rusijos Federacijos nacionalinius interesus**.

Pagal vykdomąjį įsaką, jeigu iš Rusijos Federacijos ir (arba) Rusijos juridinių ar fizinių asmenų atimamos nuosavybės teisės į turtą užsienio valstybėse, kurios nedraugiškais veiksmais nukreiptos prieš Rusijos Federaciją, jos juridinius ar fizinius asmenis, ir (arba) jeigu iš Rusijos Federacijos ir (arba) Rusijos juridinių ar fizinių asmenų atimamos nuosavybės teisės į turtą, taip pat kai šioms teisėms taikomi kokie nors apribojimai arba kyla grėsmė, kad jos bus atimtos, susiduriama su apribojimais, ir kyla grėsmė Rusijos nacionaliniam, ekonominiam, energetiniam ir kitų rūšių saugumui, taip pat jos gynybiniam pajėgumui, **įvedamas laikinasis administravimas**:

- Rusijoje esantiems kilnojamiems daiktams ir turtui, priklausančiam užsienio šalims, susijusioms su nedraugiškomis šalimis (įskaitant atvejus, kai šios užsienio šalys yra šių šalių piliečiai ar gyventojai arba kai šiose šalyse yra jų registruotos buveinės, arba pagrindinė verslo vieta, arba kai didžiąją dalį pelno jos gauna iš veiklos šiose šalyse), taip pat priklausančiam minėtų užsienio šalių kontroliuojamiems subjektams;
- užsienyje turimiems vertybiniais popieriams, Rusijos juridinių asmenų įstatinio (bendro) kapitalo akcijoms, priklausančioms nedraugiškų užsienio šalių šalims;
- nedraugiškų užsienio šalių subjektams priklausančioms nuosavybės teisės.

Vykdomajame įsake pateikiamas kilnojamųjų daiktų ir turto, vertybinių popierių ir Rusijos juridinių asmenų įstatinio (bendro) kapitalo akcijų, taip pat turtinių teisių, kurioms taikomos laikinosios administravimo priemonės, sąrašas. Dokumente **laikiniuju administratoriumi paskirta Federalinė valstybės turto valdymo agentūra**, taip pat nustatyti jos įgaliojimai.

Pagal vykdomąjį potvarkį Rusijos Federacijos prezidentas sprendžia, kada nutraukti laikinąjį administravimą. Pažymėtina, kad vadovaujantis vykdomuoju įsaku **laikinis administravimas paskirtas valdyti**:

- 83% **Uniper SE** akcijų;
- 69.88% **Fortum Russia B.V.** akcijų; ir
- 28.34% **Fortum Holding B.V.** akcijų.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Executive Order on Interim Management of Certain Properties · President of Russia](#)

Nuoroda į dokumentą (rusų k.): [YcqIpgXKRzCJLn9xD37tzxZmEKnGqv32.pdf](#) (kremlin.ru).

Šveicarija įgyvendino humanitarinę išimtį JT sankcijų režimuose

2023 m. balandžio 26 d. Federalinė taryba priėmė potvarkį, kuriuo įgyvendinama JT Saugumo Tarybos Rezoliucijoje 2664 (2022) nustatyta humanitarinė išimtis. Ši tikslinių finansinių sankcijų netaikymo išimtis bus taikoma visiems JT sankcijų režimams. Kartu Federalinė taryba nustatė humanitarinę išimtį Afganistanui, numatytą Rezoliucijoje 2615 (2021).

Atitinkamų nutarimų pakeitimai **įsigalios birželio 1 d.**

Federalinė taryba atkreipė dėmesį, kad Saugumo Tarybos rezoliucijose 2664 (2022) ir 2615 (2021) pabrėžiama, kad organizacijos ir subjektai, ketinantys pasinaudoti humanitarinėmis išimtimis, **raginami imtis pagrįstų pastangų** siekiant užtikrinti, kad sankcijomis draudžiama nauda, kurią nurodyti asmenys ar subjektai galėtų gauti dėl tiesioginio ar netiesioginio pagalbos teikimo ar neteisėto pasisavinimo, būtų kuo mažesnė, be kita ko, **stiprinant rizikos valdymo ir deramo patikrinimo strategijas ir procesus.**

Daugiau informacijos (anglų k.): [Switzerland to implement the humanitarian exemption to UN sanctions regimes](#)

Vokietijos teismas kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą

Berlyno apygardos teismas byloje **C-109/23** kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu **priimti prejudicinį sprendimą dėl** Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 5n straipsnio 2 dalyje **nustatytų ES apribojimų teikti teisinės paslaugas Rusijoje įsisteigusiems subjektams.**

Nurodytoje byloje **Vokietijos notaras atsisakė patvirtinti pirkimo-pardavimo sutarties autentiškumą**, motyvuodamas tuo, kad tokiu veiksmu gali pažeisti 5n straipsnio 2 dalį. Prašymą patvirtinti autentiškumą pateikė 2 Vokietijos piliečiai ir buto, kurį jie tikėjosi nusipirkti, pardavėjas - Maskvoje registruota įmonė „Visit-Moscow Ltd“. Pagal Vokietijos teisę notaras gali atsisakyti patvirtinti autentiškumą remdamasis įstatyme pripažintu atsisakymo pagrindu. Šalys pateikė skundą notarui, kuris perdavė bylą Vokietijos teismui.

Klausimai, kuriuos Berlyno apygardos teismas **pateikė ESTT**:

- Ar Vokietijos notaras pažeidžia draudimą tiesiogiai ar netiesiogiai teikti teisines konsultacijas Rusijoje įsteigtam juridiniam asmeniui, jei jis patvirtina buto nuosavybės teisės pirkimo-pardavimo sutartį, sudarytą tarp šio asmens kaip pardavėjo ir Europos Sąjungos valstybės narės piliečio?
- Ar vertėjas žodžiu pažeidžia draudimą tiesiogiai ar netiesiogiai teikti teisines konsultacines paslaugas, jei, siekdamas patvirtinti pirkimo-pardavimo sutarties autentiškumą, priima šio notaro pavedimą išversti autentiškumo patvirtinimo procedūros turinį Rusijoje įsisteigusio juridinio asmens atstovui?
- Ar notaras pažeidžia draudimą tiesiogiai ar netiesiogiai teikti teisines konsultacines paslaugas, jeigu jis priima ir vykdo nurodymą atlikti įstatyme numatytus notarinius veiksmus pirkimo-pardavimo sutarties vykdymo tikslais?

Pažymėtina, kad **Berlyno teismas rėmėsi Europos Komisijos DUK**, kuriame teigiama, kad **draudžiama teikti notarines paslaugas** Rusijos vyriausybei ir Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, neatsižvelgiant į tai, ar notaras vykdo viešuosius įgaliojimus, ar notaro dalyvavimas yra privalomas pagal įstatymą atliekant konkretų teisinį veiksmą.